

STOCKHOLMS KATOLSKA STIFT

Gudstjänst i prästs frånvaro

Ur *Oremus. Katolsk bönbok*
Sjunde reviderade upplagan (2014)

Introduktion

Utan eukaristin, instiftad av Jesus kvällen före hans lidande, kan kyrkan och den lokala församlingen inte existera. Kyrkan frambär eukaristin och bärs framåt av eukaristin. Eukaristin måste ledas av en präst.

När ingen präst är tillgänglig en söndag bör ändå den lokala församlingen samlas till lovprisning och bön. Där två eller tre är samlade i Jesu namn har han lovat att vara mitt ibland dem (Matt 18:20) med sin starka närvaro. Man samlas då för att lyssna till Guds ord i dagens läsningar, för att prisa Gud och be för hela världens och för egna behov. En sådan gudstjänst är ett officiellt och offentligt uttryck för den katolska kyrkans tro och liv. Finns en kommunionutdelare med fullmakt tillgänglig kan även den heliga kommunionen, konsekrerad vid en tidigare mässa, utdelas. Denna liturgiska samling bör gestaltas som en Ordets gudstjänst (se ordningarna nedan) eller ha formen av en tidebön, helst laudes eller vesper, där man infogar dagens läsningar och andra element. En sådan gudstjänst får inte kunna förväxlas med en mässa. Diakonen klär sig i sin liturgiska klädsel (utan dalmatika), övriga aktörer i gudstjänsten bär en vårdad söndagsklädsel.

Gudstjänstansvarig

Om en diakon finns tillgänglig är det han som leder gudstjänsten, med bön, förkunnelse av evangeliet och predikan, och han delar ut kommunionen och välsignar. Finns ingen diakon leds gudstjänsten av en person med kyrkans officiella uppdrag som gudstjänstledare, och olika uppgifter (läsning, ledning av sången, kollektinsamling) fördelas helst på olika deltagare. Om en kommunionutdelare med fullmakt finns tillgänglig, kan den heliga kommunionen utdelas. Man väljer psalmer med hjälp av *Psalmvalslista. Förslag till sånger*

och psalmer ur *Cecilia*. Katolsk gudstjänstbok vid mässan och andra gudstjänster i Stockholms katolska stift.

Vardagsgudstjänst

Finns det goda skäl kan man fira en gudstjänst i prästs frånvaro även på vardagar. Finns det en diakon är det alltid han som leder den. En sådan gudstjänst bör helst ha tidebörens form, för att undvika förväxling med mässan. I stället för den korta läsningen i laudes eller vesper läser man då en eller flera av mässans bibelläsningar. Finns en kommunionutdelare tillgänglig, kan den heliga kommunionen utdelas efter förbönerna och Herrens bön. Sakarias lovsång (Benedictus) eller jungfru Marias lovsång (Magnificat) fungerar då som tacksägelse efter kommunionen.

Tänk på följande vid en söndagsgudstjänst

Inledningen: man inleder lämpligen med en psalm ur *Cecilia*. Man läser syndabekännelsen men sjunger/läser inte ”Herre, förbarma dig” eller ”Ära i höjden åt Gud”. Man ber dagens kollektbön ur misalet. (Söndagarnas kollektböner finns i *Cecilia* s. 1157–1244.)

Ordets gudstjänst: man läser dagens bibelläsningar och sitter därefter en stund i tyst meditation. Om det finns en diakon, läser denne evangeliet och håller predikan. En gudstjänstledare med kyrkans uppdrag kan efter kyrkoherdens anvisning läsa en skriven betraktelse som belyser dagens läsningar. Man läser därefter trosbekännelsen och ber kyrkans allmänna förbön.

Lovprisning: man sjunger därefter en psalm ur *Cecilia*, för att Guds ord (och kommunionen) skall tas emot i en anda av tillbedjan och lovprisning. Skall kommunionen utdelas, sjungs lämpligen denna sång (eller läses en lovpsalm ur Psaltaren) efter det att man har placerat kärlet med det heliga Sakramentet på altaret, och alla ligger då på knä.

Kommunionen: man ber därefter ”Fader vår”. Fridshälsningen kan utväxlas. Man ber inte ”Guds lamm”, däremot ”Herre, jag är inte

värdig”. Efter kommunionen sjunger man Benedictus eller Magnificat eller en annan lämplig sång ur *Cecilia*, och man ber en avslutande bön efter kommunionen. Avslutning: man berättar slutligen om vad som sker i församlingslivet.

En diakon avslutar gudstjänsten med välsignelsen och utsändningen. En lekman avslutar gudstjänsten som i tidebönen, med orden: ”Herren välsigne oss och bevara oss för allt ont och före oss till det eviga livet.”

Lämpligen kan man till sist sjunga en Mariahymn.

A. Gudstjänst som leds av en diakon

Inledning

Gudstjänsten kan inledas med att man sjunger en psalm. Diakonen hälsar församlingen:

D I Faderns och Sonens + och den helige Andes namn.

F Amen.

D Herren vare med er.

F Och med din ande.

Därefter kan han med några ord leda in i dagens gudstjänst och ämne(n). Efter en kort stunds tystnad ber man syndabekännelsen:

A Jag bekänner inför Gud allsmäktig
och er, mina bröder och systrar,
att jag har syndat i tankar och ord,
gärningar och underlåtelse,

Man slår sig för bröstet:

genom min skuld, min skuld, min egen stora skuld.
Därför ber jag den saliga, alltid rena jungfrun Maria,
alla änglar och helgon och er, mina bröder och systrar,
att be för mig till Herren, vår Gud.

D Gud allsmäktig förlåte oss våra synder
i sin stora barmhärtighet
och före oss till det eviga livet.

F Amen.

Så ber diakonen dagens kollektpön:

D Låt oss bedja.

– En stunds tystnad.
– Dagens kollektpön

F Amen.

Ordets gudstjänst

Första läsningen

Dagens första läsning läses av någon av deltagarna på samma sätt som i mässan. Den avslutas så:

L Så lyder Herrens ord.

F Gud, vi tackar dig.

Responsoriepsalm

Dagens responsoriepsalm utförs på samma sätt som i mässan: den sjungs av en kantor eller läses av någon av deltagarna.

Andra läsningen

Dagens andra läsning läses av någon av deltagarna på samma sätt som den första läsningen.

Halleluja/Lovsång

Man kan sjunga Halleluja (*Cecilia* 762–791) eller, under fastetiden, lovsången före evangeliet (*Cecilia* 792–796), på samma sätt som i mässan, med dagens vers.

Evangelium

Diakonen läser dagens evangelium:

D Herren vare med er.

F Och med din ande.

D Läsning ur det heliga evangeliet enligt N.

F Ära vare dig, Herre.

– Evangeliet

D Så lyder Herrens evangelium.

F Lovad vare du, Kristus.

Predikan

Predikan hålls av diakonen. Efter läsningarna och predikan håller man en stunds tystnad för meditation och bön över Guds ord.

Trosbekännelsen

På söndagar och högtider läses eller sjungs trosbekännelsen av alla.

Kyrkans allmänna förbön

Den allmänna förbönen bör inte vara alltför kort utan skall ge rikligt tillfälle för församlingen att be uppriktigt och andaktsfullt. Man ber i följande ordning:

- för kyrkan och den egna församlingen,
- för samhället,
- för de nödlidande,
- för de avlidna.

Diakonen inleder bönen med en uppmaning till gemensam bön. Därefter uttalas själva böneämnena antingen av honom själv eller någon av de andra deltagarna. Man stämmer in i bönen med ett förbönssvar, t.ex. ”Herre, förbarma dig” eller ”Herre, hör vår bön”. Förbönen kan sjungas (*Cecilia* 558–563).

Om kommunionen inte skall utdelas i gudstjänsten, utmynnars förbönen i Herrens bön. Därefter följer omedelbart gudstjänstens avslutning (se nedan).

Kommunion

Diakonen går till tabernaklet, knäböjer, tar fram Sakramentet och placerar det på korporalet på altaret.

Lovprisning

Alla knäböjer inför Sakramentet. Man läser eller sjunger en psaltarpsalm eller en annan psalm eller ber en litanian, t.ex. litanian till Jesus i det Allraheligaste Sakramentet (*Oremus* s. 286), som leds av diakonen eller någon annan av deltagarna. Därefter ber man Herrens bön.

Herrens bön

- D På Frälsarens befallning och vägleda av hans gudomliga undervisning vågar vi säga:
- A Fader vår, som är i himmelen.
Helgat varde ditt namn.

Tillkomme ditt rike.

Ske din vilja såsom i himmelen, så ock på jorden.

Vårt dagliga bröd giv oss idag.

Och förlåt oss våra skulder,

såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro.

Och inled oss icke i frestelse,

utan fräls oss ifrån ondo.

Ty riket är ditt och makten och härligheten i evighet.

Amen.

Kommunion

Diakonen lyfter locket av ciboriet, knäböjer inför Sakramentet, tar en hostia och säger:

- D Se Guds lamm, som borttager världens synder.
Saliga de som blivit kallade till Lammets måltid.
- A Herre, jag är inte värdig att du går in under mitt tak,
men säg bara ett ord, så blir min själ helad.

Kommunionen utdelas under tystnad. Efter kommunionen placeras Sakramentet åter i tabernaklet.

Efter kommunionen

Efter kommunionen sitter man en stund i tyst bön. Därefter kan man sjunga en psalm. Så ber man dagens slutbön enligt missalet (såvida inte denna förutsätter att mässa har firats) eller följande bön:

- D Jesus Kristus, vår Herre och Gud,
i detta underbara Sakrament
har du lämnat oss en åminnelse av ditt lidande.
Låt oss med sådan vördnad
fira din kropps och ditt blods mysterier,
att vi ständigt får erfara din återlösnings frukter i vårt liv.
Du som med Fadern och den helige Ande
lever och råder i evigheters evighet.
- F Amen.

Avslutning

Eventuella kungörelser kan göras. Därefter uttalar diakonen välsignelsen och utsändningen på samma sätt som i mässan:

- D Herren vare med er.
F Och med din ande.
- D Välsigne er Gud allsmäktig,
Fadern och Sonen + och den helige Ande.
F Amen.
- D Gå i Herrens frid.
F Gud, vi tackar dig.

Man kan avsluta gudstjänsten med en Mariahymn.

B. Gudstjänst som leds av lekman (med eller utan kommunion)

Inledning

Gudstjänsten inleds lämpligen med en psalm ur Cecilia. Därefter säger en av deltagarna:

- L I Faderns och Sonens + och den helige Andes namn.
F Amen.

Han/hon kan därefter med några korta ord inleda dagens gudstjänst. Introduktionen skall inte ha karaktären av predikan eller meditation över dagens texter utan enbart syfta till att församlingen uppmärksam lyssnar till Guds ord, som strax skall läsas. Efter en stunds tystnad ber man syndabekännelsen:

- A Jag bekänner inför Gud allsmäktig
och er, mina bröder och systrar,
att jag har syndat i tankar och ord,
gärningar och underlåtelse,

Man slår sig för bröstet:

genom min skuld, min skuld, min egen stora skuld.
Därför ber jag den saliga, alltid rena jungfrun Maria,
alla änglar och helgon och er, mina bröder och systrar,
att be för mig till Herren, vår Gud.

- L Gud allsmäktig förlåte oss våra synder
i sin stora barmhärtighet
och före oss till det eviga livet.
F Amen.

Så ber någon av deltagarna dagens kollektbön:

- L Låt oss bedja.
– Tyst bön
– Dagens kollektbön

- F Amen.

Ordets gudstjänst

Första läsningen

Dagens första läsning läses av någon av deltagarna på samma sätt som i mässan. Den avslutas så:

L Så lyder Herrens ord.

F Gud, vi tackar dig.

Responsoriepsalm

Dagens responsoriepsalm utförs på samma sätt som i mässan: den sjungs av en kantor eller läses av någon av deltagarna.

Andra läsningen

Dagens andra läsning läses av någon av deltagarna på samma sätt som den första läsningen.

Halleluja/Lovsång

Man kan sjunga Halleluja (*Cecilia* 762–791) eller, under fastetiden, lovsången före evangeliet (*Cecilia* 792–796), på samma sätt som i mässan, med dagens vers.

Evangelium

Någon av deltagarna läser dagens evangelium:

L Läsning ur det heliga evangeliet enligt N.

F Ära vare dig, Herre.

– Evangeliet

L Så lyder Herrens evangelium.

F Lovad vare du, Kristus.

Efter läsningarna håller man en stunds tystnad för meditation och bön över Guds ord. En gudstjänstledare med kyrkans uppdrag kan efter kyrkoherdens anvisning läsa en skriven betraktelse som belyser dagens läsningar.

Trosbekännelsen

På söndagar och högtider läses eller sjungs trosbekännelsen av alla.

Kyrkans allmänna förbön

Den allmänna förbönen bör inte vara alltför kort utan skall ge rikligt tillfälle för församlingen att be uppriktigt och andaktsfullt. Man ber i följande ordning:

- för kyrkan och den egna församlingen,
- för samhället,
- för de nödlidande,
- för de avlidna.

Man stämmer in i bönen med ett förbönssvar, t.ex. ”Herre, förbarma dig” eller ”Herre, hör vår bön”. Förbönen kan sjungas (*Cecilia* 558–563). Om kommunionen inte skall utdelas, utmynnar förbönen i Herrens bön. Därefter följer omedelbart gudstjänstens avslutning (se nedan).

Kommunion

Den som har kyrkans fullmakt att dela ut kommunionen går till tabernaklet, knäböjer, tar fram Sakramentet och placerar det på korporalet på altaret.

Lovprisning

Alla knäböjer inför Sakramentet. Man läser eller sjunger en psaltarpsalm eller en annan psalm eller ber en litanian, t.ex. litanian till Jesus i det Allraheligaste Sakramentet (*Oremus* s. 286), som leds av någon av deltagarna. Därefter ber man Herrens bön.

Herrens bön

Kommunionutdelaren (eller, om kommunionen inte delas ut, en av deltagarna) kan som inledning till Herrens bön säga:

L Låt oss nu alla bedja så
som vår Herre Jesus Kristus själv har lärt oss:

A Fader vår, som är i himmelen.
Helgat varde ditt namn.
Tillkomme ditt rike.
Ske din vilja såsom i himmelen, så ock på jorden.
Vårt dagliga bröd giv oss idag.

Och förlåt oss våra skulder,
såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro.
Och inled oss icke i frestelse,
utan fräls oss ifrån ondo.
Ty riket är ditt och makten och härligheten i evighet.
Amen.

Kommunion

Kommunionutdelaren lyfter locket av ciboriet, knäböjer inför Sakramentet och säger därefter:

L Se Guds lamm, som borttager världens synder.
Saliga de som blivit kallade till Lammets måltid.

A Herre, jag är inte värdig att du går in under mitt tak,
men säg bara ett ord, så blir min själ helad.

Kommunionen utdelas under tystnad. Efter kommunionen placeras Sakramentet åter i tabernaklet.

Efter kommunionen

Efter kommunionen sitter man en stund i tyst bön. Därefter kan man sjunga en psalm. Så ber man dagens slutbön enligt missalet (såvida inte denna förutsätter att mässa firats) eller följande bön:

L Jesus Kristus, vår Herre och Gud,
i detta underbara Sakrament
har du lämnat oss en åminnelse av ditt lidande.
Låt oss med sådan vördnad
fira din kropps och ditt blods mysterier,
att vi ständigt får erfara din återlösnings frukter i vårt liv.
Du som med Fadern och den helige Ande
lever och råder i evigheters evighet.
F Amen.

Avslutning

Eventuella kungörelser kan göras. Till sist säger någon av deltagarna:

L Herren välsigne oss och bevara oss från allt ont
och före oss till det eviga livet.

F Amen.

Man kan avsluta gudstjänsten med en Mariahymn.a